

Notitie
benchmarking dierenartsen

oktober 2020

Achtergrond

Sinds 2011 wordt door de SDa het antibioticumgebruik op dierhouderijen gemonitord. Er zijn benchmarkwaarden vastgesteld en de ontwikkeling in het gebruik van antibiotica in de dierhouderij wordt bijgehouden.

In 2013 is er een beoordelingskader ontwikkeld voor het voorschrijven van antibiotica door dierenartsen, die samen met de dierhouder verantwoordelijk zijn voor de diergezondheid en -welzijn op een bedrijf. Hiervoor is een zogenaamde “veterinaire-benchmark-indicator (VBI)” vastgesteld. De VBI beschrijft de kans dat bedrijven, waar de dierenarts verantwoordelijk voor is, wat betreft hun gebruik in het actiegebied voor bedrijven vallen.

Het antibioticumgebruik is de afgelopen jaren in de meeste sectoren sterk gedaald, wat gepaard gaat met een toename van het aantal bedrijven en dierenartsen in het streefgebied. Voor bedrijven is een nieuwe benchmarksystematiek ingevoerd. Deze veranderingen vragen ook om een aanpassing van de huidige systematiek voor dierenartsen.

In deze notitie wordt de nieuwe benchmarksystematiek, op basis van de DDDA_{VET}, beschreven en vergeleken met de oude systematiek.

Berekeningswijze benchmarkindicatoren

De oude systematiek: VBI

De VBI van een dierenarts beschrijft de kans dat bedrijven, waar de dierenarts verantwoordelijk voor is, wat betreft hun antibioticagebruik in het actiegebied voor bedrijven vallen. De VBI wordt berekend op basis van de verdeling (het gemiddelde en de standaarddeviatie) van de *Relatieve Prescriptie Ratio* (RPR's) van de bedrijven van de betreffende dierenarts. De RPR geeft de ratio weer tussen het antibioticumgebruik op een bedrijf ($DDDA_F$) en de van toepassing zijnde actiewaarde voor dat bedrijf. De SDA heeft de VBI actiewaarde op 0,30 vastgesteld. Indien een dierenarts een VBI groter heeft dan 0,30 heeft deze dierenarts dus een voorschrijfpatroon in het actiegebied.

Er is een aanzienlijk aantal bedrijven dat niet of nauwelijks meer antibiotica gebruikt, wat tot gevolg heeft dat er ook uitschieters zijn die gepaard gaan met laag antibioticumgebruik, waardoor de VBI in een aantal sectoren niet meer optimaal een verhoogd voorschrijfpatroon bij dierenartsen weerspiegelt.

De nieuwe systematiek: $DDDA_{VET}$

De $DDDA_{VET}$ beschrijft het voorschrijfpatroon van antibiotica door een dierenarts in een specifieke sector. Deze wordt berekend als de som van de behandelbare kilogrammen die zijn voorgeschreven gedurende een jaar door een specifieke dierenarts op alle bedrijven waarmee deze persoon een één-op-één relatie heeft, gedeeld door het gemiddeld aantal kilogrammen dier dat op alle bedrijven aanwezig zijn waarmee de dierenarts een één-op-één relatie heeft. Daarmee is de $DDDA_{VET}$ een gewogen maat, het antibioticumgebruik op grote bedrijven telt zwaarder mee in de berekening dan het gebruik op kleine bedrijven. Deze indicator geeft het absolute voorschrijfgedrag per dierenarts weer en geeft inzicht in verschillen in voorschrijfpatroon tussen dierenartsen. Al enige jaren berekent het expertpanel de $DDDA_{VET}$ en voegt deze toe aan de jaarlijkse rapportages.

Een groot voordeel van het gebruik van de $DDDA_{VET}$ ten opzichte van de VBI is dat deze, direct te relateren is aan de $DDDA_F$. Net zoals de $DDDA_F$ is de $DDDA_{VET}$ makkelijk te interpreteren en geeft de precieze hoogte van het antibioticumgebruik weer. De $DDDA_{VET}$ beschrijft het gemiddeld aantal dagen dat een dier (van een veehouder waarmee een dierenarts een één-op-één relatie heeft) per jaar wordt behandeld met antibiotica.

De grote bedrijven van een dierenarts hebben een sterkere invloed op de DDDA_{VET}. Omdat elk individueel bedrijf zich aan bedrijfsspecifieke benchmarkwaarden dient te houden verwacht het expertpanel dat het gebruik van de DDDA_{VET} als benchmarkindicator geen negatieve invloed zal hebben op het voorschrijfgedrag van de dierenarts op kleinere bedrijven.

Een belangrijk aspect in de berekening vormen structureel hooggebruikers. Deze bedrijven worden niet meegenomen in de DDDA_{VET} berekening. Voor hoog gebruikende bedrijven is afgesproken specifiek beleid te ontwikkelen om gebruik te verlagen en het expertpanel gaat er van uit dat ook de dierenarts hierbij betrokken zal zijn en dat ook de rol van de dierenarts in het structureel hoog gebruik onderwerp van gesprek zal zijn. Een structureel hooggebruiker wordt gedefinieerd als een bedrijf met een gebruik boven de actiewaarde in twee achtereenvolgende jaren. Hiervoor worden de actiewaarden van de SDA gebruikt, tenzij de betreffende diersector een overgangswaarde heeft afgesproken met ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Benchmarkwaarden bij de DDDA_{VET}

Bij de DDDA_{VET}-systematiek worden dezelfde benchmarkwaarden voor het actiegebied gehanteerd in geval van benchmarking voor dierenartsen als die voor de bedrijven zijn afgegeven (tabel 1). In deze benchmarksystematiek worden aanvaardbare en voorlopige benchmarkwaarden onderscheiden, afhankelijk van de verdeling van het antibioticumgebruik over de bedrijven in de betreffende diercategorie. Meer informatie over de systematiek voor bedrijven kan gevonden worden in de rapportage over het antibioticumgebruik in 2019. Onderstaand worden sectorspecifieke zaken in de DDDA_{VET}-systematiek voor dierenartsen toegelicht.

Vleeskuikens

In de vleeskuikensector worden twee rassen onderscheiden: reguliere en alternatieve, trager groeiende rassen. De SDa heeft voor beide rassen, in overleg met de vleeskuikensector, dezelfde aanvaardbare benchmarkwaarde vastgesteld. Daarnaast heeft de sector met het ministerie van LNV overgangswaarden afgesproken om gefaseerd naar de nieuwe SDa benchmarkwaarden toe te werken. De SDa zal ook op basis van die waarden rapporteren over het voorschrijfgedrag van dierenartsen werkzaam op bedrijven met deze verschillende rassen. In de bijlage staan deze overgangswaarden weergegevens (tabellen B3 en B4). De SDa zal in zijn rapportages ook, naast de SDa-benchmarkwaarden, rekenen met deze overgangswaarden. Aangezien deze overgangswaarden verschillen tussen reguliere en alternatieve rassen zullen dierenartsen die een één-op-één relatie hebben met bedrijven met beide rassen twee benchmarkwaarden ontvangen.

Net als bij de DDDA_F-berekening, wordt ook bij de DDDA_{VET}-berekening gewerkt met behandelgewichten op basis van groeicurves.

Kalkoenen

De nieuwe benchmarkwaarde voor bedrijven in de kalkoensector is nog niet definitief vastgesteld. Het expertpanel heeft de intentie deze in het najaar van 2020 vast te stellen. Zodra deze is vastgesteld zal deze benchmarkwaarde ook voor dierenartsen werkzaam in deze sector worden gehanteerd. Net als bij de DDDA_F berekening, wordt ook bij de DDDA_{VET} berekening gewerkt met behandelgewichten op basis van groeicurves.

Varkens

Voor de diercategorieën zeugen/zuigende biggen en vleesvarkens zijn aanvaardbare benchmarkwaarden vastgesteld. Vergelijkbaar met de vleeskuikensector zijn daarnaast overgangswaarden overeengekomen met het ministerie van LNV. In de bijlage staan deze weergegeven in de tabellen B1 en B2. De SDa zal ook op basis van die overgangswaarden rapporteren over het voorschrijfgedrag van dierenartsen werkzaam in deze diercategorieën. Voor speenbiggen konden nog geen aanvaardbare benchmarkwaarden worden vastgesteld, er gelden dus voorlopige benchmarkwaarden die binnen afzienbare termijn bijgesteld kunnen worden. Deze benchmarkwaarde zal ook gelden voor de dierenartsen binnen deze diercategorie.

Aangezien veel dierenartsen binnen alle bovenstaande diercategorieën werkzaam zijn, zullen zij meerdere benchmarkwaarden ontvangen, voor elke diercategorie één.

Rundvee

In onderstaande tabel zijn de huidige benchmarkwaarden weergegeven, dit zijn in tegenstelling tot de overige sectoren signaleringwaarden. Bij twee maal overschrijding achter elkaar komt een dierenarts in het actiegebied. Deze sector wijkt dus af van de overige sectoren, waar alleen actiewaarden gelden. Deze systematiek wordt geëvalueerd en het expertpanel hoopt tot een harmonisatie met de overige diersectoren te komen.

Vleeskalveren

De blankvleeskalveren en rosévlees startkalveren kennen een voorlopige benchmarkwaarde, die ook gehanteerd zal worden voor de dierenartsen. Voor de rosévlees afmestkalveren geldt een benchmarkwaarde voor aanvaardbaar gebruik. Dit verschil is belangrijk bij de interpretatie van de resultaten voor de dierenartsen. De kalversector is geen overgangswaarden overeen gekomen met het ministerie van LNV. Dierenartsen werkzaam in de vleeskalversector ontvangen per diercategorie een benchmarkwaarde en DDDA_{VET}-resultaat, dit betekent dat één dierenarts maximaal drie benchmarkwaarden kan ontvangen voor de kalversector.

Tabel 1: Overzicht van de nieuwe benchmarkwaarden dierenartsen

Diersoort	Bedrijfstype/ leeftijdscategorie	Type benchmarkwaarde	Benchmarkwaarde
Vleeskuikens		Aanvaardbaar	8
Kalkoenen**		Voorlopig	10
Vleeskalveren*	Blankvlees	Voorlopig	23
	Rosévlees start	Voorlopig	67
	Rosévlees afmest	Aanvaardbaar	4
Varkens	Zeugen/biggen	Aanvaardbaar	5
	Speenbiggen	Voorlopig	20
	Vleesvarkens	Aanvaardbaar	5
Rundvee	Melkvee	Aanvaardbaar	6
	Opfok	Aanvaardbaar	2
	Zoogkoeien	Aanvaardbaar	2
	Vleesstieren	Aanvaardbaar	2

* De benchmarkwaarde wordt berekend over de periode van 1 jaar (voor de bedrijven is dit 1,5 jaar)

** De benchmarkwaarde is nog niet definitief vastgesteld.

Conclusies

De nieuwe benchmarksystematiek, op basis van de $DDDA_{VET}$, wordt ingevoerd per 1 januari 2021. De $DDDA_{VET}$ wordt berekend als de som van de behandelbare kilogrammen die zijn voorgeschreven gedurende een jaar door een specifieke dierenarts op alle bedrijven waarmee deze persoon een één-op-één relatie heeft, gedeeld door het gemiddeld aantal kilogrammen dier dat op alle bedrijven aanwezig zijn waarmee de dierenarts een één-op-één relatie heeft. Structureel hoog gebruikende bedrijven worden van deze berekening uitgesloten. De $DDDA_{VET}$ is te interpreteren als het aantal dagen dat een gemiddeld dier wordt behandeld door de verantwoordelijke dierenarts, aangezien deze maat direct gerelateerd is aan de dierpopulatie van de dierenarts. Deze maat biedt de dierenarts een makkelijk interpreteerbaar resultaat. Voor dierenartsen worden dezelfde benchmarkwaarden aangehouden als voor de diersectoren.

Bijlage: Gefaseerde invoer nieuwe benchmarkwaarden voor bedrijven

Tabel B1. Overgangswaarden zeugen en biggen

Jaar	Signaleringswaarde	Actiewaarde
2018	10	20
2019	7	10
2020	7	10
2021	-	7
2022	-	5

Tabel B2. Overgangswaarden vleesvarkens

Jaar	Signaleringswaarde	Actiewaarde
2018	10	12
2019	7	10
2020	7	10
2021	-	7
2022	-	5

Tabel B3. Overgangswaarden reguliere vleeskuikens *

Fase	Jaar	Signaleringswaarde	Actiewaarde
1	2019-2021	14	26
2	2022-2023	12	24
3	2024-2025	10	20

Tabel B4. Overgangswaarden alternatieve vleeskuikens *

Fase	Jaar	Signaleringswaarde	Actiewaarde
1	2019-2021	8	15
2 en 3	2022-2025	8	12

* Dit is het voorstel voor de indicatieve fasering. Fase 1: tweede helft 2019, 2020 en 2021; Fase 2: 2022 en 2023; Fase 3: 2024 en 2025.

De fasering ligt niet vast. Elke fase wordt voorafgegaan door een evaluatie om te beoordelen of de volgende fase haalbaar is. De uiteindelijke actiewaarde voor beide diercategorieën is 8.

SDa, Autoriteit Diergeneesmiddelen

Yalelaan 114
3584 CM Utrecht
Nederland

Telefoon: 088 – 0307 222

E-mail: info@autoriteitdiergeneesmiddelen.nl

www.autoriteitdiergeneesmiddelen.nl

Notitie Benchmarking dierenartsen

SDa/1155/2020

Autoriteit Diergeneesmiddelen, 2020

Vermenigvuldiging is toegestaan onder voorwaarde van bronvermelding